

een onderwerp behandeld, dat op verblijdende wijze toont, hoe het Calvinisme, in wetenschappelijk zin, ook in Amerika veld-wint.

Wij meenen onze lezers een dienst te bewijzen, met deze oratie in onze taal weer te geven:

Het Christendom als herschepping.

Ik verzeker u, geliefde Broeders, dat ik diep doordrongen ben van de plichtigheid van deze ure. Hoewel ik reeds een jaar in uw dienst gearbeid heb, zoo neem ik toch eerst heden, officieel, de taak op mij, die mij toevertrouwd hebt. En het is een moeilijke werk, dat ik in uw midden te verrichten zal hebben. Het jaar, dat nu ver-liep, heeft mij veel geleerd, ten opzichte der eigenaardige moeilijkheden, waarmede wij op ons eigen arbeidsveld te rekenen hebben. Maar, ook afgescheiden hiervan, blijft het altijd een uiterst gewichtige taak, jonge mannen voor den dienst des Woords op te leiden, en zelf levendig deel te nemen aan den strijd over de groote theologische vraagstukken van onze tijd. In onze dagen van rusteloosheid, wereldgelijkvormigheid en zwevende meeningen, dagen van zoo veel anti-dogmatisch karakter, is het inderdaad een Hercules-taak, de banier der Gereformeerde Theologie hoog te houden. Indien de bron onzer sterkte en onzer wijsheid niet onuitputtelijk ware, hoe zouden wij terugkeeren voor zulk een reuzeninspanning! Onze God evenwel, die zijne dienstknechten roept tot het werk dat Hij hun toevertrouwt, is onze getrouwe gids en onze sterke toren. In zijne sterkte en wijsheid roem ik, en ik leun op zijn machtigen arm.

In het werk, waartoe gij mij geroepen hebt, heb ik reeds eenige ervaring gehad. In de laatste twaalf jaren is de Dogmatiek mijne voornaamste studie geweest, en gij hebt mij tot eenen schier gelijken arbeid geroepen. In bijzonderheden moge mijne taak aan uwe Godgeleerde School verschillen van het werk waaraan ik gewoon was, in wezen is het hetzelfde.

Het ligt niet in mijne bedoeling u een schets van mijne taak als hoogleraar in de Dogmatiek voor te leggen. Wel weet ik dat dit vaak geschiedt bij een plichtigheid als ons nu samenbrengt; maar het schijnt mij overbodig toe, te herhalen, wat door anderen reeds zoo vaak en zoo goed gezegd is. Liever wil ik uwe aandacht vragen voor de ontwikkeling eener gedachte, die mij sinds lang bezig heeft gehouden. Schijnbaar is ze van nietszeggende algemeenheid, maar feitelijk is ze vol diepen zin en rijke betekenis. Jaren geleden vond ik haar in een populair godsdienstig boek, en van atonde aan trok ze mijne aandacht. Het Christendom is terugkeer naar het oorspronkelijke, het Christendom is herschepping.

Mijn eerste indruk was: Wat gelukkig gekozen uitdrukking! Maar toen ik den inhoud begon te ontleden, bespeurde ik alras den rijkdom van gedachte, die er achter school. Vergun mij dan uwe welwillende aandacht te vragen voor mijne poging, om u in het Christendom te doen zien een Goddelijk plan tot herschepping van wat door de zonde ontreddeerd werd.

Wat is het karakter der Christelijke religie? Deze vraag is in vroeger eeuwen dikwijls aan de orde gesteld en houdt nog altijd den geest bezig van hen, die ernstig naar waarheid zoeken. Dat het vinden van een juist antwoord op deze vraag van het grootste gewicht is, stemmen wij allen van harte toe. Al wat wij verwachten, al wat wij begeeren, is er ten nauwste mee verbonden. Het Christendom is de realiteit der realiteiten, indien het waar is; het is de grootste en weerdste misleiding, indien het niet op daadzaken gegrond is. Maar, zelfs indien wij overtuigd zijn van zijne waarheid, dan, juist ter wille van onze overtuiging, wenschen wij te weten, hoe groot de schat is, dien God ons in de Christelijke kennis geschenken heeft. Eene gedeeltelijke kennis moge ons sommige onderdelen doen verstaan, maar eerst een volledig en juist begrip zal aan het licht brengen, hoe het Christendom God verheerlijkt, juist doordat het de glorie Gods ons in een raadsplan openbaart, naar hetwelk God zijn bedoeling met deze wereld en ons geslacht bereikt en voltooit. Geen wonder dus, dat de vraag over het karakter der Christelijke religie telkens weer aan de orde wordt gesteld, en dat ieder er belang bij heeft, dat zij juist en afdoende wordt beantwoord.

Aan de beantwoording dezer vraag toegekomen, begin ik met een axioma. Ik geloof, ernstig en ten volle, dat God Zich-zelf in de Heilige Schrift geopenbaard heeft. God geopenbaard in het vleesch, dat is het heilige beeld, door den Heiligen Geest geteekend op de bladzijden der Heilige Schriftuur. Dit kunstwerk van Gods eigen vinger is de schoonheid des Bijbels, het mysterie zijner organische eenheid en het bewijs zijner Goddelijke autoriteit. Uit deze bron putten wij al onze geopenbaarde kennis van God; en zelfs de Natuurlijke Godgeleerdheid heeft den Bijbel te erkennen als haar gids, wij zij niet op dwaalwegen af-zwerfen. Indien wij een antwoord zoeken op onze vraag: Wat is het Christendom? — moeten wij gaan tot Hem, wiens schepping het is. Het Christendom is niet het werk van Petrus of Paulus; God zelf heeft het in het leven geroepen. Noch de rede noch de kerk heeft eenige autoriteit, deze kwestie naar eigen goedvinden uit te maken. Zij kunnen ons behulpzaam zijn om te vinden wat de Heilige Schrift ons dienaangaande openbaart (want onze methode van onderzoek is zoowel rationeel als historisch), maar absolute autoriteit bezit de eene noch de andere. Ieder antwoord op onze vraag moet beoordeeld worden naar den maatstaf, dien God zelf gesteld heeft.

Indien er iemand mocht zijn, die de geldigheid van dit axioma eerst bewezen zou

willen zien, is mijn antwoord: Een axioma is niet de slotsom van een langdurige rede-neering, het moet eenvoudig of aangenomen of verworpen worden. Wij hebben altijd een uitgangspunt noodig.

„Voraussetzungslosigkeit“, zooals de Duit-schers het noemen, d. i. van wat te steken zonder een vooruit aangenomen waarheid, is eene onmogelijkheid. Zelfs de beoefenaars der natuurwetenschappen, die op den naam van „zuiver wetenschappelijk“ aanspraak maken, omdat zij zich bezig houden met dingen die gewogen en gemeten kunnen worden, kunnen de waarheid hunner stelsels niet bewijzen zonder hulp van axioma's. Ernest Haeckel b. v., de getrouwste volge-ling van Darwin, geloof — let wel, ik zeg geloof en niet weet — dat op eenen zekeren tijd, misschien biljoenen of triljoenen jaren geleden, er in de stof, die — waarom deelt hij niet mede — tot op dat oogen-blik in eenen staat van volkomen rust ver-keerd had, plotseling beweging kwam. Hoe dit geschiedde, kan hij niet verklaren, maar desniettemin is het zijne onverklaarbare over-tuiging, dat er zulk een mysterie plaats greep, waardoor alle, sinds door evolutie ontwik-keld individueel bestaan in hemel en op aarde mogelijk werd. Dit axioma is voor Haeckel wat voor ons het eerste artikel onzes ongetwijfelden Christelijken geloofs is: „Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.“ Ver-wacht gij van mij, dat ik de waarde van deze beide axioma's zal bespreken? Er is niets te bespreken; gij moet het eene aan-nemen en het andere verwerpen. En zooals uw geloof is, zoo zal uwe keus zijn. In mijne schatting is het axioma, dat mij ten gids strekt bij al mijne onderzoekingen, meer rationeel dan dat van Haeckel, en verklaart veel beter het ware karakter des Christen-doms, dan zijn axioma de evolutie van onze tegenwoordige wereld in al hare stoffelijke heerlijkheid [verklaart. Als een *dos moi pou sto* ¹⁾ is mijn axioma eene onverklaarbare rots, en het zijne niets dan drijfzand. Het is daarom dat ik, met een gerust geweten, u uitnodig, om u te plaatsen op het onwankelbare fonda-ment, dat ons in de Heilige Schrift ge-schenken is. De mechanische theorie van het heelal kan niet verklaard worden zonder geloof in een of ander axioma. Zou-den wij ons dan de bekentenis schamen dat wij niet in staat zijn, met juistheid het ware karakter des Christendoms te verklaren zonder het axioma, dat door mij vooropgesteld is, n.l., dat God Zich-zelf in Christus aan ons geopenbaard heeft, en dat Hij ons alles heeft medegedeeld be-treffende het Christendom, dat in den meest absoluten zin het werk zijner handen is, een geenen deele eene uitvinding van menschen?

En nu, overgaande tot mijn onderwerp, meen ik, dat de Heilige Schrift ons het Christendom openbaart, als de volvoering van een plan tot herstel van wat God oorspronkelijk schiep.

Het Christendom is niet het eerste werk van God. Hij was reeds Schepper vóór Hij zich als Redder openbaarde. Het is eene heerlijke zaak te belijden, dat wij gelooven in Jezus Christus onzen Heere, die ons verlost heeft en de heerlijke vrijheid der kin-deren Gods voor ons verworven heeft; maar dit deel onzer belijdenis is gegrond op het eerste, waarin wij belijden te gelooven in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde. Eerst de schepping, daarna de genade. God heeft de wereld geschapen om Zich-zelfs wille; Hij heeft het Christendom in deze zondige wereld ingebracht, om haar weder in hare oorspronkelijke heerlijkheid te herstellen, haar te volmaken, en haar weder te doen beantwoorden aan zijne oorspronkelijke be-doeling. Dit alles wordt ons duidelijk ge-openbaard in de Schrift. De vier en twintig overlingen, die Johannes in een gericht zag, vielen neder voor Hem, die op den troon zat, zeggende: „Gij, Heere! zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid en de eer en de kracht; want gij hebt alle dingen geschapen, en door uwen wil zijn zij en gij geschapen“ (Openb. 4: 11). Hetzelfde zegt Paulus, als hij het leerstellige gedeelte van zijnen zendbrieff aan de Romeinen be-sluit, en in heilige bewondering uitroept: „Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen: Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen“ (Rom. 11: 36). God heeft eerst in zijne wijsheid het plan der schepping ontworpen, daarna door zijne macht dit plan ten uitvoer gebracht. Daarom is ze zijn werk, waarin Hij zich verlustigt. En wij zijn niet alleen geroepen te gelooven, dat niemand God bij de schepping der wereld geholpen heeft; want dat is eene waarheid, die vanzelf spreekt; maar het is onze plicht, als zijne schepelen, God in al onze daden te verheerlijken, omdat de wereld om zijnentwille geschapen is.

Velen onzer tijdgenooten, die op den drempel van het eudaemonisme aanbidden, moge deze leer vreemd toeschijnen, een feit is het, dat zij van het begin tot het eind in den Bijbel te vinden is.

God heeft den mensch toegerust met alle gaven, die noodig zijn om Hem te verheerlijken. Hij schonk hem deze wereld als eene erfenis, eene wereld die „zeer goed“ was, toen zij uit de werkplaats des Almachtigen te voor-schijn trad.

De mensch zelf was geschapen naar Gods beeld en gelijkenis, volmaakt bekwam om zijns Makers heerlijkheid te weerspiegelen, en den naam zijns Gods te verkondigen tot de einden der aarde.

Wat de natuurlijke verhouding des men-schen tot God aangaat, deze was insgelijks vol-maakt. Zonder eenig *donum superadditum* ²⁾ had hij gemeenschap met God, die in zijne nederbuigende goedheid in een verbond met hem trad. In het Paradijs was van geen

missing link of ontbrekende schakel sprake. Geen Middelaar was noodig, geen Zalig-maker, geen Bijbel; geene openbaring van genade. Adam was een volmaakt schepsel in eene volmaakte wereld. Ja, waarlijk, de schepping is eerst, en daarna de genade.

Maar helaas, de zonde kwam in de wereld. Door ongehoorzaamheid vielen Adam en Eva; de wereld in hunnen val met zich mede-sleepende. Zij aten van de verbodene vrucht; en in plaats van God te verheerlijken, stonden zij tegen Hem op. Het probleem van den oorsprong der zonde is ontzettend, en niet gemakkelijk op te lossen.

Het staat echter vast, dat de zonde en de ellende, die in het Paradijs haar in-trede in de wereld gemaakt hebben, overal zijn doorgedrongen.

De geheele menschelijke natuur is ver-dorven; de schuld is aller.

En nu had de mensheid een redmiddel noodig, zou Gods wereldplan niet falen. Of heeft het inkomen der zonde in deze wereld uitgewerkt, dat God zijn oorspron-kelijk plan opgegeven heeft? In dit geval, zou de triomf der zonde volkomen zijn geweest. De eeuwige God evenwel laat zich niet dwarsboomen in de volvoering zijner plannen door eenige vijandelijke macht in den hemel of op de aarde of in de hel. Daarvoor had Hij de wereld, het werk zijner handen, te lief. Hij kon haar vernietigd hebben, want Hij is El Schaddai, groot ook als Verderver; maar neen, ons is geopenbaard, dat zijne gedachten vol